

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут права та гуманітарних наук
Кафедра правових природоохоронних дисциплін

08-03-10М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних завдань та самостійної роботи
з навчальної дисципліни *«Механізм взаємодії органів місцевого
самоврядування та правоохоронних органів»*
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
за освітньо-професійною програмою «Правоохоронна
діяльність» спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність»
денної/заочної форми навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою
з якості ННППГН
Протокол № 07 від 06.03.2026 р.

Рівне – 2026

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з освітньої компоненти «*Механізм взаємодії органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів*» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність» спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» денної/заочної форми навчання [Електронне видання] / Приварський Ю. Ю. – Рівне : НУВГП, 2026. – 38 с.

Укладач: *Приварський Юрій Юрійович*, кандидат юридичних наук, доцент кафедри правових природоохоронних дисциплін.

Відповідальний за випуск: *Швець Оксана Михайлівна*, к.ю.н., доцент, в. о. завідувача кафедри правових природоохоронних дисциплін.

Керівник групи забезпечення спеціальності
К9 «Правоохоронна діяльність» Рогозіннікова К. С.

© Ю. Ю. Приварський, 2026
© НУВГП, 2026

ЗМІСТ

Передмова	3
1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА ...	5
1.1. Опис освітньої компоненти.....	5
1.2. Тематика практичних занять.....	8
1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики.....	9
1.4. Критерії та шкала оцінювання	9
2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	12
3. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	26
4. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	28
5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	31

Передмова

Шановні студенти!

Сучасний етап розвитку української державності характеризується глибокими трансформаціями у сфері публічного управління, децентралізації та реформування правоохоронного сектору. Територіальні громади отримали значно ширші повноваження у питаннях забезпечення публічної безпеки, реагування на загрози, організації системи громадського порядку, участі у формуванні місцевої політики безпеки та створенні комфортного середовища для життя громадян. За цих умов потреба у ефективній взаємодії між органами місцевого самоврядування, Національною поліцією та іншими правоохоронними інституціями стала не лише елементом доброго управління, а й ключовою умовою стабільності, правопорядку та захищеності населення.

Успішне забезпечення прав і свобод людини в громадах значною мірою залежить від здатності органів влади різних рівнів координувати свої дії, обмінюватися інформацією, спільно планувати заходи безпеки, реалізовувати програми профілактики правопорушень, здійснювати моніторинг криміногенної ситуації, реагувати на надзвичайні події та кризові ситуації. Водночас така взаємодія потребує не лише правової регламентації, а й розуміння студентами реальних управлінських процесів, ролі громади в системі безпеки, принципів партнерства “влада-поліція-громада” та механізмів комунікації між владними і правоохоронними інституціями.

Таким чином, курс є фундаментом для глибокого осмислення ролі місцевої влади та правоохоронних органів у побудові безпечного та правового суспільства, а також формує готовність студентів до професійної діяльності в умовах сучасних викликів у сфері публічної безпеки й правопорядку.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни *Механізм взаємодії органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів* є підготовка фахівців сфери права та публічного управління, що працюватимуть в умовах побудови правової держави та ринкової економіки; формування у здобувачів вищої освіти інтегрованих знань, умінь та навичок щодо правових, організаційних та практичних аспектів взаємодії органів місцевого самоврядування (ОМС) та правоохоронних органів (ПО) в Україні, вивчення конституційних засад, законів України та підзаконних актів, що регулюють діяльність ОМС та ПО, а також їх взаємовідносини у сферах забезпечення публічного порядку, безпеки громадян та дотримання законності.

Основними завданнями вивчення дисципліни є формування у майбутніх фахівців знань про:

- правові засади та принципи функціонування органів місцевого самоврядування (ОМС) та правоохоронних органів (ПО) в Україні, а також нормативно-правове регулювання їхньої взаємодії;

- систему та структуру ОМС та ПО, їхні повноваження, функції та завдання, зокрема в частині забезпечення громадського порядку, безпеки та законності на місцевому рівні;

- форми, методи та напрями взаємодії між ОМС та ПО, включно зі спільним плануванням, координацією дій, обміном інформацією, проведенням спільних заходів, а також договірними відносинами;

- систему чинного муніципального законодавства та окремих його елементів;

- проблемні аспекти та виклики, що виникають у процесі взаємодії ОМС та ПО, а також шляхи їхнього вирішення та підвищення ефективності такої співпраці;

- особливості взаємодії ОМС та ПО у різних сферах суспільного життя, таких як запобігання правопорушенням, боротьба зі злочинністю, забезпечення безпеки дорожнього

руху, протидія корупції, захист прав і свобод громадян;

- опанування різноманітних форм співпраці (спільні наради, координаційні ради, обмін інформацією, спільні заходи тощо) та методів їх реалізації на місцевому рівні;

-виховання високого рівня правосвідомості, відповідальності та етичних принципів у майбутніх фахівців, які працюватимуть у сферах місцевого самоврядування та правоохоронної діяльності.

Компетентності

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері правоохоронної діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

СК4. Спроможність організовувати і керувати діяльністю підрозділів, створених для виконання завдань у сфері правоохоронної діяльності.

СК11. Здатність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

СК18. Здатність здійснювати координацію та взаємодію правоохоронних органів та недержавних суб'єктів правоохоронної діяльності.

СК19. Здатність здійснювати контроль за виконанням природоохоронного законодавства та взаємодію з державними виконавчими органами з охорони природи.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН).

РН2. Координувати діяльність суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, а також здійснювати взаємодію з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН4. Узагальнювати практичні результати роботи і пропонувати нові рішення, з урахуванням цілей, обмежень, правових, соціальних, економічних та етичних аспектів.

РН7. Оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт у процесі управління правоохоронним підрозділом в різних умовах обстановки, а також розробляти відповідні аналітичні та інформаційні матеріали, робити усні та письмові звіти та доповіді.

РН8. Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків.

РН12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

РН15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

РН17. Розуміти основи забезпечення національної безпеки, особливості застосування спеціальних засобів (вогнепальної зброї, спеціальних засобів, засобів фізичної сили); технології захисту даних, методи обробки, накопичення та оцінювання інформації; інформаційно-аналітичної роботи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні); оперативні та оперативно-технічні засоби, здійснення оперативно-розшукової діяльності).

РН21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

РН22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

1.2. Тематика практичних занять

№ п/п	Назва теми	К-сть годин			
		лекції		практичні	
		Заочна форма	Денна форма	Заочна форма	Денна форма
МОДУЛЬ I					
1.	Механізм взаємодії правоохоронних органів та органів місцевого самоврядування. Система та структура місцевих рад.	2 години/ 1 година		1 години/ 1 година	
2.	Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування.	2 години/ 1 година		1 години	
3.	Прокуратура як суб'єкт взаємодії з органами місцевого самоврядування.	2 години		2 години/ 0,5 години	
4.	Служба Безпеки України та Державне бюро розслідувань у системі правоохоронних органів: повноваження та особливості взаємодії з місцевим самоврядуванням.	2 години		2 години/ 0,5 години	
МОДУЛЬ II					
5.	Роль Національної поліції у системі взаємодії з місцевим самоврядуванням: структура, завдання, повноваження.	2 години		2 години/ 1 година	
6.	Державна прикордонна служба України: структура, завдання, повноваження та взаємодія з органами місцевого самоврядування.	2 години		2 години/ 1 година	
7.	Державна служба України з надзвичайних ситуацій: структура, повноваження та ключові завдання	2 години		2 години/ 1 година	

	у взаємодії з органами місцевого самоврядування.		
8.	Національна гвардія України в системі безпеки: структура, завдання та повноваження.	2 години	2 години/ 1 година

1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики

Поточний контроль знань здобувачів освіти з освітньої компоненти проводиться у формах:

- усного опитування на практичних заняттях;
- аналіз та складання процесуальних документів;
- оцінки самостійно опрацьованого матеріалу;
- оцінки за написання есе, наукових статей, тез наукових доповідей, презентацій та участь в обговоренні проблемних питань;
- оцінка виконання індивідуального науково-дослідного завдання.

1.4. Критерії та шкала оцінювання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного контролю з освітньої компоненти *“Механізм взаємодії органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів”* є:

- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених силябусом освітньої компоненти;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом освітньої компоненти, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв’язку і розвитку;
- характер відповідей на поставленні питання (чіткість, логічність, лаконічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних занять;

- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів поточного контролю проводиться у розрахунку від 0 до 100 балів.

Основними методами оцінювання є:

- аналіз усних відповідей;
- виконання практичних завдань;
- аналіз та складання правових документів;
- написання есе, наукових статей, тез наукових доповідей.

Оцінювання виконання завдань здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленими до цілого числа):

0% - завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження здобувача освіти не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру ;

100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Національна шкала оцінювання

Кількість набраних балів студентом	Оцінка за національною шкалою
90-100 балів	Зараховано
82-89 балів	
74-81 балів	
64-73 балів	
60-63 балів	
35-59 балів	Не зараховано з можливістю повторного складання
1-34 балів	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням курсу

2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ І

ТЕМА № 1. Механізм взаємодії правоохоронних органів та органів місцевого самоврядування. Система та структура місцевих рад.

План заняття

1. Взаємодія органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів.
2. Органи місцевого самоврядування
3. Правоохоронні органи.
4. Система та структура місцевих рад.
5. Постійні та тимчасові контрольні комісії місцевих рад.
6. Депутатські фракції та групи.
7. Правовий статус депутата місцевої ради.
8. Акти місцевих рад.
9. Сесія, як основна організаційно-правова форма роботи місцевої ради.
10. Особливості правового статусу голови районної, обласної ради.

Контрольні питання:

1. Охарактеризуйте загальну правову рамку діяльності місцевого самоврядування в Україні. Які основні законодавчі акти її визначають?
2. Які повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад щодо забезпечення законності, правопорядку та охорони прав громадян визначені у статті 38 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”?
3. Як регулюється взаємодія органів місцевого самоврядування з правоохоронними органами в умовах воєнного стану? Які ви бачите прогалини у законодавстві?
4. Перелічіть основні правоохоронні органи, які відносяться до цієї категорії згідно зі статтею 2 Закону України “Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів”.

5. Опишіть, які норми Закону України “Про прокуратуру” регламентують взаємодію прокуратури з органами місцевого самоврядування. Наведіть конкретні приклади такої взаємодії.
6. Які конкретні положення Закону України “Про Національну поліцію” визначають взаємодію поліції з органами місцевого самоврядування? Як часто мають відбуватися відкриті зустрічі керівників територіальних органів поліції з представниками ОМС?
7. Наведіть основні ознаки органів місцевого самоврядування, що характеризують їхню автономію (правову, організаційну, матеріальну та фінансову).
8. Опишіть систему місцевого самоврядування в Україні згідно зі статтею 5 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні”. Назвіть усі елементи цієї системи.
9. Районні у містах ради: особливості статусу.
10. Правовий статус депутата місцевої ради.
11. Порядок відкликання депутата місцевої ради за народною ініціативою.
12. Акти місцевих рад.
13. Поняття та види форм діяльності місцевих рад.
14. Правові форми діяльності місцевих рад.
15. Організаційно-правові форми діяльності місцевих рад.
16. Методи роботи місцевих рад та їх виконавчих комітетів.

Завдання

1. Проаналізуйте приклад рішення місцевої ради (оберіть будь-яке з офіційного вебсайту ради).

Визначте:

- до якого виду актів місцевого самоврядування воно належить;
- чи відповідає воно вимогам законності;
- яким чином акт реалізує повноваження ради.

2. Ситуаційне завдання: Міська рада отримала скарги мешканців на порушення громадського порядку в нічний час.

Опишіть покрокові дії:

- виконавчого комітету;
- постійної комісії з питань законності;
- взаємодію з поліцією;
- які акти може ухвалити рада.

Література (основна: 1, 7, 10, 16; допоміжна: 1, 2, 6, 8; нормативна література: 4, 6, 7, 8, 10, 12, 18, 20, 22, 26, 27, 29, 31, 32, 34, 37, 38, 39, 41, 42, 45, 47, 50, 55 , 56).

ТЕМА № 2. Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування.

План заняття

1. Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування (поняття, особливості нормативно-правового регулювання).
2. Поняття та зміст права комунальної власності.
3. Становлення та розвиток інституту комунальної власності в Україні.
4. Управління об'єктами комунальної власності.
5. Особливості відносин органів місцевого самоврядування з підприємствами, установами та організаціями, що не перебувають у комунальній власності.
6. Структура та особливості формування місцевих бюджетів.
7. Доходи та видатки місцевих бюджетів.
8. Участь держави у фінансуванні місцевого самоврядування.
9. Бюджетна децентралізація в Україні.

Контрольні питання:

1. Розмежуйте поняття “державна власність”, “приватна власність”, “комунальна власність”.
2. Надайте визначення суб'єктів та об'єктів права комунальної власності.
3. Назвіть основні ознаки комунальної власності.
4. Охарактеризуйте особливості Формування комунальної власності в Україні та відмінності від процесу формування комунальної власності в країнах Західної Європи .
5. Види міжбюджетних трансфертів.

6. Склад доходів місцевих бюджетів.
7. Склад видатків місцевих бюджетів.
8. Повноваження органів місцевого самоврядування в управлінні об'єктами комунальної власності.

Завдання

1. Проаналізуйте структуру бюджету будь-якої територіальної громади на Ваш вибір.

Визначте:

- частку власних доходів;
- основні джерела доходів;
- найбільші статті видатків;
- чи відповідає бюджет принципам самостійності та збалансованості.

2. Порівняйте інструменти бюджетної децентралізації в Україні з аналогічними механізмами у Польщі або Німеччині (спільні та відмінні риси, що може бути запозичено для покращення фінансової спроможності громад).

Література (основна: 2, 5, 9, 18; допоміжна: 2, 3, 5; нормативно-правова: 5, 6, 7, 11, 12, 14, 16, 22, 23, 28, 29, 31, 32, 36, 37, 52).

ТЕМА № 3. Прокуратура як суб'єкт взаємодії з органами місцевого самоврядування.

План заняття

1. Правові основи організації та діяльності Прокуратури.
2. Засади діяльності та функції Прокуратури України.
3. Система органів Прокуратури України.
4. Гарантії незалежності прокурора.

5. Вимоги до кандидатів та порядок призначення на посади прокурорів. Звільнення прокурора з посади та припинення повноважень
6. Дисциплінарна відповідальність прокурора.
7. Визначення та мета прокурорського самоврядування.

Контрольні питання:

1. Місце прокуратури в системі органів державної влади.
2. Які функції покладаються на прокуратуру?
3. На яких засадах ґрунтується діяльність прокуратури?
4. Що входить в систему прокуратури України?
5. Правовий статус Генерального прокурора України.
6. Які гарантії незалежності прокурора передбачені Законом України “Про прокуратуру”?
7. Які є підстави для притягнення прокурора до дисциплінарної відповідальності?

Завдання

1. Розкрийте зміст гарантій незалежності прокурора, передбачених Законом України “Про прокуратуру”.

2. Підготуйте опис порядку дисциплінарної відповідальності прокурора:

- що є підставами для притягнення прокурора до дисциплінарної відповідальності;
- які органи розглядають дисциплінарні провадження;
- як відбувається подання скарги та її розгляд;
- які можливі види дисциплінарних стягнень;

- як забезпечуються права прокурора під час дисциплінарного процесу.

3. До органу місцевого самоврядування звернувся територіальний прокурор із пропозицією проведення спільної наради щодо стану законності в громаді. Необхідно підготувати:

- перелік питань, які доцільно винести на таку нараду;
- пропозиції щодо участі представників ОМС;
- очікувані результати взаємодії між прокуратурою та місцевою радою.

Література (основна: 1, 5, 6, 8, 15, 17; допоміжна: 1, 2, 4; нормативно-правова: 2, 4, 7, 12, 17, 20, 21, 26, 27, 31, 38, 45, 56).

ТЕМА № 4. Служба Безпеки України та Державне бюро розслідувань у системі правоохоронних органів: повноваження та особливості взаємодії з місцевим самоврядуванням.

План лекції

1. Служба безпеки України (СБУ): загальні положення та місце у системі державних органів.
2. Система та організаційна структура СБУ.
3. Керівництво, порядок призначення та основні структурні підрозділи СБУ.
4. Функції та основні завдання СБУ.
5. Повноваження СБУ: обов'язки та права.
6. Державне бюро розслідувань (ДБР). Поняття та призначення ДБР.
7. Структура та територіальні управління ДБР.
8. Незалежність ДБР.

Контрольні питання:

1. У чому полягає сутність Служби безпеки України як державного органу?
2. Якою є структура Служби безпеки України?
3. Якими є функції Служби безпеки України?

4. Якими є основні завдання Служби безпеки України?
5. Які основні права Служби безпеки України?
6. Які основні обов'язки покладаються на Службу безпеки України?
7. Які основні напрямки діяльності Служби безпеки України?
8. Якими є засади діяльності Служби безпеки України?
9. Які вимоги висуваються до кандидатів на службу в Службі безпеки України?
10. Хто здійснює контроль і нагляд за діяльністю Служби безпеки України?
11. Що таке Державне бюро розслідувань та які його основні завдання?
12. Хто здійснює контроль за діяльністю Державного бюро розслідувань?
13. Засади діяльності Державного бюро розслідувань?
14. Порядок призначення та основні вимоги до директора Державного бюро розслідувань?
15. Якими законами та нормативно-правовими актами керуються слідчі Державного бюро розслідувань під час здійснення досудового розслідування?
16. У чому полягає дисциплінарна відповідальність працівників Державного бюро розслідувань?
17. Як Державне бюро розслідувань взаємодіє з іншими державними органами?

Завдання

1. Опрацюйте Закон України “Про Службу безпеки України” або окремі його статті, що визначають функції та повноваження СБУ.

2. Поясніть, хто здійснює контроль за роботою СБУ та чому цей контроль є необхідним для демократичної держави.

Література (основна: 2, 3, 4, 6, 9, 14, 18; допоміжна: 2, 4, 6; нормативно-правова: 2, 4, 10, 11, 13, 16, 22, 23, 24, 29, 30, 31, 36, 43, 51, 54).

МОДУЛЬ II

ТЕМА № 5. Роль Національної поліції у системі взаємодії з місцевим самоврядуванням: структура, завдання, повноваження.

План заняття

1. Загальні положення та система Національної поліції України.
2. Структура органів та підрозділів Національної поліції України.
3. Завдання та повноваження Національної поліції України.
4. Керівництво, порядок призначення. Підконтрольність та підзвітність керівників НПУ.
5. Обов'язки та права поліцейських Національної поліції України.
6. Порядок обрання та призначення на посаду поліцейських.

Контрольні питання:

1. Що складає систему Національної поліції України?
2. Які підрозділи функціонують у складі Національної поліції?
3. Порядок затвердження структури центрального органу управління поліції та територіальних органів поліції?
4. Що входить до компетенції Національної поліції?
5. Які вимоги до кандидатів при прийнятті на службу в поліції?
6. Порядок призначення на посаду та звільнення з посади керівника Національної поліції?
7. Обов'язкові вимоги до претендентів на посаду керівника Національної поліції та його заступників?
8. Порядок подання документів для участі в конкурсі на службу в поліції?
9. Поняття та система Національної поліції України.
10. Охарактеризуйте завдання Національної поліції України.
11. Надайте перелік повноважень Національної поліції України.
12. Розкрийте поняття поліцейських заходів та їх видів.
13. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення поліції
14. Принципи діяльності Національної поліції України.
15. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення поліції.

16. Громадський контроль за діяльністю поліції.

Завдання

1. Опишіть які підрозділи входять до системи Національної поліції України та яку роль виконує кожен із них (наприклад, патрульна поліція, кримінальна поліція, поліція охорони, спеціальні підрозділи тощо).

2. Що таке поліцейські заходи, які їх основні види та в яких ситуаціях вони можуть застосовуватися? Додайте 2–3 приклади таких заходів.

3. Як Національна поліція взаємодіє з органами місцевого самоврядування?

У відповіді розкрийте:

- якими є форми співпраці;
- які питання можуть вирішуватися спільно (охорона громадського порядку, профілактика правопорушень, безпека на дорогах, робота з молоддю тощо);
- як громада може впливати на діяльність поліції (громадські ради, зустрічі з керівниками поліції).

Література (основна: 1, 7, 11, 13, 16; допоміжна: 1, 5, 7, 8, 9; нормативно-правова: 2, 3, 4, 7, 12, 17, 19, 20, 26, 27, 29, 31, 33, 35, 39, 40, 45, 46, 50, 52).

ТЕМА № 6. Державна прикордонна служба України:
структура, завдання, повноваження та взаємодія з органами
місцевого самоврядування.

План заняття

1. Система Державної прикордонної служби України.
2. Структура Державної прикордонної служби України.
3. Функції Державної прикордонної служби України.
4. Завдання та повноваження Державної прикордонної служби України.
5. Порядок обрання, призначення на посаду Державної прикордонної служби України.

6. Права та обов'язки працівників Державної прикордонної служби України.
7. Порядок утворення та ліквідації органів Державної прикордонної служби України.

Контрольні питання:

1. Які основні елементи входять до системи Державної прикордонної служби України?
2. Які принципи покладено в основу функціонування системи ДПСУ?
3. Які центральні органи управління входять до структури ДПСУ?
4. Яким чином побудована територіальна структура органів охорони державного кордону?
5. Які ключові функції виконує ДПСУ у сфері охорони державного кордону?
6. Які функції ДПСУ пов'язані із забезпеченням національної безпеки та прикордонного контролю?
7. Які основні завдання визначені законом для органів ДПСУ?
8. Якими повноваженнями наділено ДПСУ для виконання її завдань у мирний та воєнний час?
9. Хто здійснює призначення керівника Державної прикордонної служби України?
10. Які етапи проходить кандидат під час призначення на посади в системі ДПСУ?
11. Які основні службові права надаються військовослужбовцям та працівникам ДПСУ?
12. Які обов'язки покладаються на персонал ДПСУ у процесі виконання службових завдань?
13. Яким нормативно-правовим актом визначається порядок створення чи ліквідації органів ДПСУ?
14. Які органи державної влади уповноважені приймати рішення про утворення або ліквідацію органів ДПСУ?

Завдання

1. Проаналізуйте які підрозділи входять до системи ДПСУ та чому багаторівнева структура важлива для ефективної охорони державного кордону.

2. Поясніть, які функції виконує ДПСУ та які повноваження має для їх реалізації у мирний та воєнний час. Наведіть приклади ситуацій, де такі повноваження застосовуються.

Література (основна: 2, 3, 6, 9, 18; допоміжна: 2, 3, 6; нормативно-правова: 2, 7, 8, 12, 21, 23, 25, 28, 32, 37, 39, 49, 52).

ТЕМА № 7. Державна служба України з надзвичайних ситуацій: структура, повноваження та ключові завдання у взаємодії з органами місцевого самоврядування.

План заняття

1. Загальні положення про ДСНС України, як центральний орган виконавчої влади.
2. Керівництво ДСНС: Голова Служби. Призначення та звільнення. Спрямування та координація.
3. Оперативно-рятувальна служба цивільного захисту.
4. Завдання та повноваження ДСНС України.
5. Структура ДСНС України.
6. Цивільний захист як функція держави та її правове регулювання.

Контрольні питання:

1. У чому полягає сутність Державної служби України з надзвичайних ситуацій, як державного органу?
2. Хто очолює Державну службу України з надзвичайних ситуацій?

3. Якими є повноваження голови Державної служби України з надзвичайних ситуацій?
4. Якими є основні завдання Державної служби України з надзвичайних ситуацій?
5. Якими є функції Державної служби України з надзвичайних ситуацій?
6. У яких положеннях регламентуються можливості взаємодії Державної служби України з надзвичайних ситуацій із іншими органами державної влади?
7. У яких положеннях регламентуються можливості взаємодії Державної служби України з надзвичайних ситуацій із іншими органами державної влади?
8. Які підрозділи входять до структури Державної служби України з надзвичайних ситуацій?
9. Якими є основні підрозділи апарату Державної служби України з надзвичайних ситуацій?
10. Якою є система територіальних органів Державної служби України з надзвичайних ситуацій?
11. Якою є система закладів освіти та науково-дослідних установ Державної служби України з надзвичайних ситуацій?
12. Якими є повноваження Державної служби України з надзвичайних ситуацій?
13. Що являє собою служба цивільного захисту?
14. У чому полягають завдання Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту?

Завдання

1. Поясніть сутність ДСНС України як центрального органу виконавчої влади. У відповіді розкрийте:

- основну мету створення ДСНС,
- її роль у системі цивільного захисту,
- ключові функції та особливості діяльності.

2. Проаналізуйте структуру ДСНС України та визначте, які підрозділи відіграють ключову роль у реагуванні на надзвичайні ситуації.

Література (основна: 1, 5, 6, 10; допоміжна: 2, 3; нормативно-правова: 1, 2, 3, 15, 16, 29, 34, 37, 47, 48).

ТЕМА № 8. Національна гвардія України в системі безпеки: структура, завдання та повноваження.

План заняття

1. Система, структура, функції, завдання та повноваження Національної гвардії України.
2. Обов'язки Національної гвардії України.
3. Загальна структура та організація діяльності Національної Гвардії України.
4. Командувач Національної гвардії України.
5. Права військовослужбовців Національної гвардії України.
6. Заходи фізичного впливу, спеціальних засобів, вогнепальної зброї, озброєння та бойової техніки військовослужбовцями Національної Гвардії.
7. Правовий статус військовослужбовців Національної гвардії України.

Контрольні питання:

1. Яким формуванням та з якими функціями є Національна гвардія України?
2. Які функції виконує Національна гвардія України?
3. Ким та в який спосіб призначається командувач Національна гвардія України?
4. Якою є сучасна структура Національної гвардії України?
5. Які основні права військовослужбовців Національної гвардії України?
6. Назвіть обов'язки військовослужбовців під час застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, вогнепальної зброї, озброєння та бойової техніки?
7. Як Ви розумієте види дисциплінарної відповідальності військовослужбовців?

Завдання

1. Розкрийте сутність Національної гвардії України як військового формування. У відповіді необхідно пояснити:

- яким органом є НГУ,
- її місце в секторі безпеки і оборони,
- основні функції, визначені законодавством.

2. Поясніть правовий статус військовослужбовців НГУ.

Зазначте:

- які основні права та обов'язки вони мають,
- які принципи регулюють застосування сили, спецзасобів і зброї,
- які види дисциплінарної відповідальності передбачені законодавством.

Література (основна: 2, 5, 6, 17; допоміжна: 1, 5, 6; нормативно-правова: 12, 20, 21, 28, 35, 42, 44, 52, 53).

3. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Підготовка до семінарських занять допомагає глибше вивчити основні теми освітньої компоненти “*Механізм взаємодії органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів*”, а самостійна робота сприяє кращому засвоєнню матеріалу, формуванню у них навичок та вмінь одержувати додаткові знання та оволодіти вмінням самостійно працювати з Конституцією України, законами, іншими нормативно-правовими актами та спеціалізованою літературою.

Самостійна робота здійснюється у таких формах:

- виконання домашніх завдань;
- складання схем, таблиць з тем курсу “*Механізм взаємодії органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів*”;
- складання процесуальних документів;
- робота як з нормативними актами внутрішнього законодавства, так і з міжнародними актами, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України, та іншими міжнародними актами, а також тлумачення їх відповідно до конкретних обставин;
- доопрацювання матеріалів лекції шляхом пошуку додаткової спеціалізованої літератури та опрацювання нормативно-правових актів;
- робота в інформаційних мережах;
- опрацювання додаткової спеціалізованої літератури;
- складання конспектів тем, що виносяться на самостійне вивчення.

Підготовка до семінарських занять передбачає вирішення ситуаційних задач з відповідної теми. Вирішення ситуаційних задач передбачає ретельне вивчення всіх питань семінарського заняття, ознайомлення з рекомендованою літературою, опрацювання та детальний аналіз нормативних джерел з відповідної теми.

Розглядаючи конкретне завдання, необхідно дослідити всі обставини казусу і чітко відповісти на поставлені після завдання питання. Відповіді мають носити розширений та обґрунтований характер, обов’язково із посиланням на норми того чи іншого нормативного акту, а також на монографічне або навчально-методичне джерело, яке використовувалося.

Складаючи схеми чи таблиці, необхідно ознайомитися зі всіма матеріалами відповідної теми, опрацювати нормативно-правові акти та іншу спеціалізовану літературу. Виклад матеріалу в схемах та таблицях повинен бути стислим, максимально інформованим. Текстову інформацію, що подано в схемах та таблицях, потрібно ретельно перевірити на відсутність орфографічних, граматичних чи стилістичних помилок. Схеми, таблиці мають бути подані на електронному носії та у роздрукованому вигляді, а також можуть бути у письмовій формі.

4. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Однією з форм організації навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи є індивідуальна робота здобувачів освіти.

Індивідуальна робота студентів з навчальної дисципліни *“Механізм взаємодії органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів”* може включати:

- написання наукових статей, тез наукових доповідей, рефератів та їх презентація на семінарських заняттях;
- участь у студентських конференціях, конкурсах, олімпіадах, наукових засіданнях, науково-практичних семінарах, колоквиумах тощо;
- анотацію прочитаної додаткової літератури з навчальної дисципліни, бібліографічний опис літератури;
- зібрання постатейного матеріалу та письмовий аналіз законодавства України;
- розробка мультимедійних презентацій у вигляді спеціально підготовленого слайд-шоу, де матеріал подається у вигляді схем, діаграм, статистичних даних тощо.

Вибір видів індивідуальної роботи здійснюється студентом за власними інтересами та попереднім узгодженням з викладачем. Тематику та форму індивідуальної роботи студент отримує на початку навчального року і здає роботу у визначені строки. Організацію, контроль та оцінювання якості виконання індивідуальної роботи студентів здійснює науковий керівник. Індивідуальна робота подається на кафедру для перевірки до початку екзаменаційної сесії.

Теми для написання рефератів

(есе, наукових статей, тез наукових доповідей, презентацій)

1. Правові засади взаємодії органів місцевого самоврядування та правоохоронних органів в Україні.
2. Роль територіальної громади у формуванні локальної політики безпеки.
3. Механізми координації діяльності місцевої влади та Національної поліції.

4. Участь органів місцевого самоврядування у профілактиці правопорушень: практика та виклики.
5. Концепція “безпечної громади” як основа для співпраці влади і правоохоронних органів.
6. Взаємодія місцевої влади та поліції у забезпеченні громадського порядку під час масових заходів.
7. Роль місцевих програм і стратегій у забезпеченні публічної безпеки.
8. Муніципальна варта: повноваження, проблеми та перспективи розвитку.
9. Взаємодія місцевої влади та правоохоронних органів у протидії домашньому насильству.
10. Інформаційний обмін між органами місцевого самоврядування та поліцією: правові та технічні аспекти.
11. Співпраця місцевих органів влади з Національною поліцією у сфері безпеки дорожнього руху.
12. Публічна участь у забезпеченні безпеки: роль громадських формувань та ініціатив.
13. Механізми партнерства “влада - поліція - громада” в українських містах.
14. Роль органів місцевого самоврядування у реагуванні на надзвичайні ситуації.
15. Забезпечення публічної безпеки в умовах воєнного стану: співпраця влади та правоохоронних структур.
16. Залучення місцевих ресурсів до реалізації державних програм безпеки.
17. Міжнародний досвід взаємодії місцевої влади та правоохоронних органів (Польща, Німеччина, США).
18. Превентивна діяльність поліції як елемент співпраці з органами місцевого самоврядування.
19. Взаємодія місцевих органів влади та поліції у роботі з дітьми та молоддю груп ризику.
20. Фінансове забезпечення програм безпеки на місцевому рівні.

21. Комунікаційні стратегії місцевої влади та правоохоронців у забезпеченні безпеки громади.

22. Цифрові інструменти у взаємодії органів місцевого самоврядування та поліції: електронні сервіси, системи відеоспостереження.

23. Роль місцевого самоврядування у формуванні безпечного освітнього середовища.

24. Моніторинг криміногенної ситуації в громаді: методи та суб'єкти реалізації.

25. Проблеми та перспективи розвитку партнерства між місцевою владою та правоохоронними органами в Україні.

Тези доповіді повинні бути обсягом 2-5 сторінок тексту та набрані у редакторі Microsoft Word (LibreOffice Writer) шрифтом Times New Roman, розмір шрифту 14, інтервал між рядками одинарний. Формат аркуша - А4. Параметри сторінки: ліве поле - 2.0 см, праве - 2.0 см, верхнє - 2.0 см, нижнє - 2.0 см. Сторінки без нумерації. Назва доповіді друкується великими літерами, шрифт жирний, без нахилу та підкреслювань, по центру аркуша, без переносів, відокремлюється від тексту одним вільним рядком зверху та знизу.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Батанов О. В. Теорія муніципального права : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2024. 412 с.
2. Георгізова І. Л. Муніципальне право України : навч.-метод. посіб. Черкаси: Поліграфічний центр. 2016. 74 с.
3. Державна прикордонна служба України: історія створення та реформування; сучасний стан під час воєнного стану; основні нормативні акти, коментарі і роз'яснення, актуальна судова практика. / Укл.: Боднарчук О. Г., Вітвіцький С. С., Копотун І. М., Коропатнік І. М., Курилюк Ю. Б., Микитюк М. А., Петков С. В., Скриньковський Р. М., Хмиз М. В., Шамрай Б. М.; За заг. ред. Курилюка Ю. Б. Київ : «Центр учбової літератури». 2025. 388 с.
4. Державне бюро розслідувань (ДБР). Історія створення, основні завдання та компетенція, особливості діяльності під час воєнного стану, нормативно-правова основа діяльності / укл.: Коропатнік І. М., Микитюк М. А., Павлюк О. О., Петков С. В. Київ : ВД «Професіонал». 2023. 352 с.
5. Кравченко В. В., Бедрій Р. Б., Гірняк В. О. Муніципальне право України у визначеннях та схемах : навч. посіб. Вінниця : ТВОРИ, 2019. 144 с.
6. Кулешов М. М., Садковий В. П., Тютюник В. В. Державна система цивільного захисту : навч. посіб. / М. М. Кулешов, В. П. Садковий, В. В. Тютюник. Х. : НУЦЗУ, 2020. 232 с.
7. Любченко П. М. Муніципальне право : підручник. Харків : Право, 2019. 512 с.
8. Молдован А. В. Прокуратура України : навчальний посібник. Київ : Правова єдність, 2016. 270 с.
9. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни «Муніципальне право» (ступінь «Магістр», спеціальність 081 «Право») / уклад.: С. Г. Серьогіна, І. І. Бодрова, О.Ю. Лялюк та ін. Х. : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 66 с.
10. Новак А. О. Порівняльно-правовий аналіз делегування повноважень органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування в Україні та країнах-членах ЄС.*Теорія і практика правознавства*. 2014. Вип. 2. С. 115–121.

11. Основи управління повсякденною діяльністю підрозділів Національної гвардії України : навч. посіб. /Плаксін А. А. Пенькова Н. С. Ромашко О. М., Зелений В. І. Київ : ІВЦ НГУ, 2023. 300 с.
12. Пирога І. С., Бисага Ю. М., Рогач О. Я. Муніципальне право України : підручник. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 358 с.
13. Поліцейська (адміністративна) діяльність : навч. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. І. Безпалової; О. В. Джафарова, С. О. Шатрава та ін.; передм. О. І. Безпалової; МВС України, Харків.нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2020. 396 с.
14. Служба безпеки України: історія створення; сучасний стан під час воєнних дій; основні нормативні акти, коментарі і роз'яснення. / Укл.: Боднарчук О. Г., Вітвіцький С. С., Козяр Р. Я., Копотун І. М., Коропатнік І. М., Микитюк М. А., Петков С. В., Скриньковський Р. М., Хмиз М. В., Шамрай Б. М.; За заг. ред. Копотуна І. М. Київ : «Центр учбової літератури», 2025. 374 с.
15. Стефанчук М. М. Прокуратура в Україні : навчальний посібник / за заг. ред. М. М. Стефанчук. Київ : Алерта. 2025. 526 с.
16. Теорія держави і права : підруч. / кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю. А. Ведерніков. 3-є вид. перероб. і доп. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2016. 480 с.
17. Тертишник В., Батраченко Т., Сачко О., Крижановська О., Тертишник І. Судові та правоохоронні органи України : підручник / За заг. ред. В. Тертишника. Київ : Алерта, 2025. 408 с.
18. Тетарчук І. В. Муніципальне право України: навч. посіб. для підготовки до іспитів. Київ : Центр учбової літератури. 2022. 206 с.

Допоміжна

1. Батанов О. В. Концепт «муніципальне право - комплексна галузь права»: критичний аналіз сучасних підходів. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Сер. : Право.* 2023. Вип. 16 (28). С. 16–23.
2. Батанов О. В. Людина і муніципальне право: взаємозв'язок та розвиток. *Часопис кийвського університету права.* 2023. № 2. С. 32–37.

3. Батанов О. В. Муніципальне влада в Україні: проблеми теорії та практики : монографія / відп. ред. М. О. Баймуратов. Київ : Юридична думка. 2012. 656 с.
4. Батанов О. В. Проблеми класифікації функцій муніципального права як галузі права. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 6. С. 90–97.
5. Батанов О. В. Функції муніципального права як галузі права: дискусійні питання теорії. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Сер.: *Право*. 2023. Вип. 80, ч. 1. С. 94–101.
6. Бориславська О. Місцеве самоврядування як форма децентралізації та гарантія демократичного та політичного режиму. *Вісник Львівського університету*. Сер.: *Юридична*. 2011. Вип. 52. С. 127–133.
7. Денисюк Д. С. Місце та особливості діяльності Національної поліції України в системі органів публічної адміністрації. *Право і суспільство*. 2016. № 4. С. 115–120.
8. Крищенко А. Є. Завдання та функції Національної поліції як учасника адміністративно-правових відносин у сфері забезпечення публічної безпеки і порядку. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 2. С. 121–130.
9. Управління органами Національної поліції України: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка; О. М. Бандурка, О. І. Безпалова, О. В. Джафарова та ін.; передм. В. В. Сокурєнка; МВС України, Хар-ків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : Стильна типографія. 2017. 580 с.

Нормативно-правова

1. Положення про Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій: наказ МВС України від 03 липня 2014 року № 631. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0853-14#Text>.
2. Положення про порядок проходження служби цивільного захисту особами рядового і начальницького складу: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 липня 2013 року № 593. Дата оновлення: 18.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/593-2013-%D0%BF#Text>.
3. Положення про Міністерство внутрішніх справ України: затв. Пос-тановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня

2015 р. № 878. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-п>.

4. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02 жовтня 2012 року №5403-VI. Дата оновлення: 16.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#n1321>.

5. Бюджетний кодекс України: Закон України № 2456-VI від 08.07.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.

6. Виборчий кодекс України: Закон України № 396-IX від 19.12.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>.

7. Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями: від 21.05.1980 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_106#Text

8. Європейська хартія місцевого самоврядування: Міжнародний документ від 15.10.1985 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text.

9. Земельний кодекс України: Закон України № 2768-III від 25.10.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>.

10. Кодекс Адміністративного судочинства: Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.

11. Кодекс законів про адміністративні правопорушення: Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

12. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Електронний ресурс. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

13. Питання Служби безпеки України: Указ Президента України 1860/2005 від 27 грудня 2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1860/2005#Text>.

14. Податковий кодекс України: Закон України № 2755-VI від 02.12.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

15. Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій: Постанова Кабінету міністрів України від 16 грудня

- 2015 року №1052. Дата оновлення: 28.03.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-%D0%BF#Text>.
16. Положення про електронні петиції: затвердж. рішенням Запорізької міської ради № 101 від 30.11.2016 р. URL: https://zp.gov.ua/upload/editor/polozhennya_pro_elektronni_peticii.pdf.
17. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076->.
18. Про асоціації органів місцевого самоврядування: Закон України № 1275-VI від 16.04.2009 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1275-17#Text>.
19. Про безоплатну правничу допомогу: Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>.
20. Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Донецької області: розпорядження Кабінету Міністрів України № 710-р від 12.06.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2020-%D1%80#Text>.
21. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України № 141-VIII від 03.02.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text>.
22. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.
23. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 № 2235-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>.
24. Про державне бюро розслідувань: Закон України від 12 листопада 2015 року № 794-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19>.
25. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 03.04.2003 р. № 661-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15/conv#Text>.
26. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
27. Про доступ до публічної інформації: Закон України № 2939-VI від 13.01. 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>.

28. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України № 1706-VII від 20.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>.
29. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 № 4004-XII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>.
30. Про загальну структуру і чисельність Служби безпеки України: Закон України від 20 жовтня 2005 року № 3014-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3014-15#Text>.
31. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року №1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.
32. Про засади державної регіональної політики: Закон України № 156-VIII від 05.02.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>.
33. Про затвердження Інструкції з організації службової кінології в Національній гвардії України: наказ Міністерства внутрішніх справ від 05.08.2014 р. № 772. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#Text>.
34. Про затвердження Положення про загальні збори громадян за місцем проживання в Україні: Постанова Верховної Ради України № 3748-XII від 17.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3748-12#Text>.
35. Про затвердження Положення про орган військового управління оперативно-територіального об'єднання Національної гвардії України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 16 липня 2014 р. № 681 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0890-14#Text>.
36. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>.
37. Про заходи по реалізації рекомендацій про місцеву та регіональну демократію в Україні, ухвалених V сесією Конгресу місцевих та регіональних влад Європи: Постанова Верховної Ради України № 230-XIV від 05.11.1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/230-14#Text>.
38. Про звернення громадян: Закон від 02.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр>.

39. Про інформацію: Закон від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
40. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 № 1906-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>.
41. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України № 280/97-ВР від 21.05.1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#n1059>.
42. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
43. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14 жовтня 2014 року №1698-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>.
44. Про Національну Гвардію України: Закон України від 12 березня 2014 р. № 876-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text>.
45. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 № 3781-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>.
46. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
47. Про освіту: Закон від 23.05.1991 № 1060-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
48. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон від 25.06.1991 № 1264-XII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.
49. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон від 22.09.2011 № 3773-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>.
50. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон від 23.04.1991 № 987-XII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/987-12>.
51. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.
52. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та

членів їх сімей: Закон України від 20 грудня 1991 р. № 2011-XII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>.

53. Про Статут внутрішньої служби Збройних Сил України :
Закон України від 24 березня 1999 р. № 548-XIV. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/548-14#Text>.

54. Про судоустрій і статус суддів (окремі положення) Закон від
07.07.2010 № 2453-VI. URL:
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>.

55. Про центральні органи виконавчої влади: Закон від
17.03.2011 № 3166-VI. URL:
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>.

56. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.